КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ

Розробка концептуального образу ілюстрацій для книги оповідок з життя військового

Виконала студентка IV курсу
групи ГДфмб–1–22–4.0д
спеціальності 022 Дизайн
ОПП Графічний дизайн
ОПС фаховий молодший бакалавр
Власенко Анна Вікторівна

Керівник: Андрій МАЗОВ

Рекомендовано до захисту
ЦК образотворчого мистецтва
і дизайну

Протокол від 20.05.2026р. №8
Голова ЦК _____
Олена КАЗІМІРЕНКО

Захищено«___»_____2026р.
Оцінка _____ _____

Протокол ЕК від «__»___2026р. №
Голова ЕК _____
Ольга МИХАЙЛЮК
доктор філософії з дизайну, доцент кафедри графічного дизайну КДАДПМіД імені Михайла Бойчука

Київ-2026

ЗМІСТ

ВСТУП…….. 4

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОЄКТУВАННЯ АВТОРСЬКОЇ КНИГИ-ОПОВІДІ…….. 6

1.1. Специфіка проєктування авторського ілюстрованого видання…… 6

1.1.1. Візуальний наратив як інструмент передачі документального та емоційного досвіду…….. 8

1.2. Візуалізація дихотомії: контркультура та мілітарний контекст у графічному дизайні……..8

1.2.1. Естетика андеграунду та субкультур (на прикладі візуального феномену фестивалю Шипіт)..... 12

1.2.2. Мілітарна стилістика та візуальна мова війни у сучасному книжковому дизайні…… 14

1.2.3. Символізм «Вавилону»: реінтерпретація архетипів системності та свободи ……14

1.3. Аналіз візуальних аналогів та графічних прототипів видання 17

РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПТУАЛЬНО-ДИЗАЙНЕРСЬКЕ РІШЕННЯ АВТОРСЬКОЇ КНИГИ-ОПОВІДІ..... 20

2.1. Технічне завдання та аналіз цільової аудиторії видання……. 21

2.2. Формування концепції та художнього задуму книги……..24

2.3. Візуальне та стилістичне рішення наративу (контраст середовищ)..... 24

2.4. Композиційно-структурне рішення макета та верстка……25

2.5. Розробка ілюстративно-графічного оформлення та типографіки……..27

2.6. Формування цілісного художнього образу та поліграфічне виконання……28

ВИСНОВКИ……... 31

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….. 33
ДОДАТКИ…….. 35

ВСТУП

Повномасштабне вторгнення російських військ та тривалі бойові дії на території України сформували унікальний пласт української культури, де досвід військової служби тісно переплітається з довоєнною ідентичністю.

Проте у масовій свідомості образ військовослужбовця часто залишається або надмірно героїзованим, або трагічним, втрачаючи при цьому людську глибину та зв'язок із цивільним культурним минулим. Постать військового, який несе в собі досвід контркультурних рухів та вільних мистецьких просторів, потребує нового візуального та літературного прочитання.

Поєднання естетики фронту та атмосфери фестивалю «Шипіт» як символу абсолютної свободи дозволяє дослідити внутрішню трансформацію людини в екстремальних умовах. Книга-оповідь як форма авторського висловлювання є ідеальним інструментом для такого дослідження, оскільки вона дозволяє поєднати документальну правдивість із глибокою художньою метафорою. Саме тому темою кваліфікаційного проєкту обрано «Книга-оповідь «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт».

Актуальність теми полягає у необхідності осмислення та візуалізації сучасного воєнного досвіду через призму індивідуальної ідентичності та культурних архетипів. Книга «Втікачі з Вавилону» розглядається як інструмент фіксації пам'яті про події війни та специфічну атмосферу українського андеграунду. Такий підхід дозволяє створити не лише художній об'єкт, а й візуально-текстовий документ, що відображає конфлікт між системним тиском війни («Вавилоном») та прагненням особистості до свободи.

Метою кваліфікаційного проєкту є розробка концептуального та візуального рішення авторської книги-оповіді «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт», яка через синтез тексту та графіки розкриває дихотомію військової реальності та вільного духу людини.

Об'єктом є авторська книга як різновид сучасного книжкового дизайну для передачі складних соціокультурних наративів.

Предметом виступає візуальне та конструктивне рішення книги-оповіді «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт», зокрема її композиція, типографіка, ілюстративна система та матеріально-технічні параметри.

Практичне значення роботи полягає у створенні цілісного дизайн-проєкту видання, яке може бути реалізоване як друкована книга та використане для популяризації сучасної ветеранської історії.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити теоретичні основи проєктування авторських книг та артбуків як форми сучасного дизайну;
- проаналізувати особливості візуальної мови мілітарної стилістики та контркультурних рухів;
- дослідити можливості використання метафор та архетипів (зокрема образу Вавилону) у графічному дизайні;
- провести аналіз аналогів та візуальних прототипів видань, що працюють з темою війни та соціальної ідентичності;
- розробити концепцію видання, включаючи структуру наративу та образну систему;
- визначити конструктивні, композиційні та поліграфічні характеристики книги;
- створити цілісне ілюстративно-графічне оформлення книги відповідно до обраної концепції літератури. Проєкт демонструє можливості графічного дизайну як інструменту глибокої психологічної та культурної рефлексії в умовах сучасної України.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОЄКТУВАННЯ АВТОРСЬКОЇ КНИГИ-ОПОВІДІ

1.1. Специфіка проєктування авторського ілюстрованого видання

Теоретичне осмислення авторського видання у формі книги-оповіді вимагає розгляду цього явища як специфічної форми візуальної культури, що виникає на перетині традиційного книжкового дизайну, документальної фіксації та концептуального проєктування. У мистецтвознавчому дискурсі подібні проєкти часто визначаються через категорію «книги митця» (artist's book). Як зазначає дослідниця Джоанна Друкер, книга митця — це «цілісний художній твір, а не просто контейнер для текстів чи зображень; це засіб, де формальна структура та зміст зливаються в єдине ціле». У такому контексті формат, папір, конструкція та тип друку є не технічними параметрами, а активними засобами художньої виразності, що передають напругу між світом війни та внутрішньою свободою.

Синтетична природа такої книги виявляється у нерозривному зв’язку матеріального об’єкта та художньої ідеї. На думку вітчизняних дослідників, авторська книга постає як «особливий тип мистецького висловлювання, де книга трансформується у самоцінний арт-об'єкт, що акумулює досвід графіки та концептуального дизайну». Книга стає простором для експерименту, де архітектоніка розворотів підпорядковується внутрішній логіці візуального ряду — від жорсткої мілітарної структури до хаотичної естетики андеграунду. Важливим аспектом є трансформація читацького досвіду: споживач видання взаємодіє з об’єктом не лише інтелектуально, а й сенсорно. Ритмічна організація графічних плям та часова послідовність гортання сторінок створюють особливий просторово-часовий континуум, що занурює глядача у стан «втечі» героїв.

Центральним вектором у створенні книги є авторська концепція, яка виступає інтегруючим фактором для всіх структурних елементів видання. Саме концептуальний підхід дозволяє перетворити розрізнені воєнні спогади та субкультурні рефлексії на цілісну систему. В контексті сучасного графічного

дизайну книга-оповідь часто використовується як інструмент суб’єктивної рефлексії над травматичними соціокультурними процесами. Через відмову від стандартних композиційних схем та впровадження експериментальної типографіки, автор отримує можливість залучити глядача до процесу дешифрування прихованих сенсів. Таким чином, видання постає як складний синтез інтелектуального та естетичного, де книга як медіум переосмислюється як засіб створення авторської міфології та фіксації індивідуального художнього досвіду.

Генеза авторського видання в контексті проєктної культури пов’язана з деконструкцією традиційної книжкової форми. У теоретичних працях цей процес розглянуто як перехід від «книги-транслятора» до «книги-об’єкта», де кожен елемент — від вибору гарнітури до фактури обкладинки — є актом художньої волі. Важливою характеристикою проєкту є його нелінійність: на відміну від суто літературного тексту, візуальний наратив дозволяє глядачеві вільно інтерпретувати послідовність образів, створюючи власні семантичні зв’язки між фронтом і «Шипотом». Це наближає проєктування книги до архітектурного побудування простору, де дизайнер вибудовує маршрут руху погляду крізь лабіринти тексту та зображення.

Окрему увагу слід приділити взаємодії тексту та ілюстрації. В авторських виданнях типографіка часто втрачає свою суто службову функцію, перетворюючись на візуальну фактуру. Літери та слова можуть функціонувати як графічні плями, що підсилюють емоційний фон оповіді, або ж виступати самостійними візуальними кодами, як це характерно для мілітарного маркування чи рукописних нотаток. Таким чином, проєкт «Втікачі з Вавилону» постає не лише як синтез мистецтв, а й як майданчик для міждисциплінарного дослідження, де засобами графічного дизайну фіксуються та переосмислюються складні явища людського буття в умовах війни.

1.1.1. Візуальний наратив та імерсивність у структурі авторського видання

Сучасний етап розвитку книжкового дизайну характеризується поступовим відходом від традиційної лінійної передачі інформації на користь складних візуальних систем, де головна роль відводиться не лише тексту, а й візуальному нарративу. Візуальний наратив у книзі-оповіді «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт» — це особлива форма висловлювання, у якій послідовність зображень, їхня композиційна драматургія, колірний ритм та чергування планів стають основними інструментами передачі авторської думки. Як зазначає теоретик візуальних комунікацій Скотт Макклауд – «взаємодія між зображеннями у послідовному мистецтві створює додаткові сенси, які неможливо передати окремим кадром чи суто текстовим описом» [1, с. 67].

У цьому контексті візуальний ряд формує самостійний змістовий потік, що дозволяє реципієнту зчитувати ідею проєкту на інтуїтивному та емоційному рівнях, проживаючи досвід героя між двома радикально різними світами.

Візуальний наратив видання будується на принципі монтажності, де кожен розворот функціонує як окрема смислова одиниця, що має внутрішню динаміку, але водночас є частиною загальної композиційної послідовності. Автор маніпулює увагою глядача, використовуючи контрасти масштабів: від деталізованих макропланів військового побуту до панорамних, майже ефемерних пейзажів Карпат. Це створює ефект «кінематографічності» книги, де перегортання сторінок прирівнюється до руху крізь час і простір – від жорсткої системності «Вавилону» до хаотичної свободи «Шипоту». Таким чином, наратив стає не просто ілюстрацією подій, а безпосереднім візуальним досвідом трансформації особистості.

Ключовим поняттям для розуміння структури такого видання є імерсивність. Імерсивність у графічному дизайні авторської книги визначається здатністю видання створювати ефект повної присутності глядача всередині художнього світу. У проєкті «Втікачі з Вавилону» імерсивність досягається через багаторівневу організацію простору сторінки. Використання колажних технік, нашарування графічних елементів, інтеграція «мілітарних» текстур та

рукописних щоденникових записів безпосередньо у структуру ілюстрацій дозволяє створювати ілюзію глибини. Глядач не просто споглядає зображення, він ніби «проникає» крізь шари камуфляжу, диму та карпатського туману, стаючи свідком внутрішнього діалогу автора.

Важливим інструментом імерсивності виступає нелінійність структури. Авторське видання не нав'язує єдиного правильного шляху читання, що відповідає постмодерністській концепції «смерті автора» Ролана Барта, де читач стає співавтором сенсів. Завдяки візуальним акцентам та складній верстці, глядач може самостійно обирати траєкторію вивчення матеріалу: занурюватися в текстову рефлексію, фокусуватися на символічних кодах або відстежувати зміну емоційного стану через трансформацію колірної гами. Це перетворює акт читання на інтерактивний процес дослідження, де кожен новий перегляд відкриває нові змістові шари.

Синтез візуального наративу та імерсивності також базується на тактильних та психологічних аспектах сприйняття. Фізична природа книги – вага паперу, фактура обкладинки, особливості скріплення – працює на підсилення візуального повідомлення. Коли груба, «технічна» мова війни поєднується з м'якими, органічними образами природи, виникає когнітивний резонанс. Цей резонанс утримує увагу глядача, змушуючи його затримуватися на розворотах довше, вдивлятися у деталі та відчувати атмосферу локацій на майже фізичному рівні. Як стверджує дослідник Р. Арнгейм – «візуальне сприйняття є активним дослідженням форми, що напряму впливає на інтелектуальне розуміння концепції» [2, с.14].

Таким чином, візуальний наратив та імерсивність стають тими конструктивними елементами, що перетворюють книгу на цілісну екосистему. Вони забезпечують трансформацію пасивного спостерігача у активного учасника подій. У контексті проєкту про війну та Шипіт це дозволяє не лише зафіксувати спогади, а й створити нову візуальну мову, здатну передати складну та суперечливу ідентичність сучасної людини, що шукає вихід із «Вавилону».

Теоретичне обґрунтування цих категорій дозволяє впровадити складні

композиційні та поліграфічні рішення у практичній частині проєкту, доводячи їхню необхідність для реалізації авторського задуму.

1.2. Візуалізація дихотомії: контркультура та мілітарний контекст у графічному дизайні

Теоретичне осмислення візуальної мови проєкту «Втікачі з Вавилону» передбачає розгляд соціокультурного простору як цілісного семіотичного поля, де мілітарне середовище, субкультурні процеси та візуальні комунікації перебувають у стані постійної напруги та синтезу. У межах графічного проєктування такий підхід означає перехід від простого ілюстрування подій до глибинного дослідження дихотомії – протиставлення жорсткої системної структури («Вавилону») та органічної, хаотичної свободи («Шипоту»). Ці дві полярні реальності стають основою для побудови авторської візуальної айдентики видання, де конфлікт форм і змістів генерує нові графічні смисли.

Фундаментальним аспектом формування ідентичності проєкту є поняття культурного палімпсесту. Досвід військової служби нашаровується на попередній досвід цивільного життя та приналежності до контркультурних рухів, створюючи складну структуру, де армійська дисципліна межує із залишками хіпі-естетики чи андеграундного світосприйняття. Це створює специфічну візуальну напругу, яка і визначає унікальність концепту. Дизайнерське осмислення цього процесу базується на виявленні «вузлових точок» – зіткненнях геометричної жорсткості військового маркування із плинністю природних форм Карпат, що формує впізнаваний, драматичний образ видання.

Важливим вектором теоретичного дослідження є психогеографія екстремальних просторів, яка вивчає емоційний вплив середовища на людину. Війна та Шипіт сприймаються не лише через події, а через суб’єктивні відчуття: зміну освітлення (від спалахів розривів до світла вогнищ), масштабність відкритого фронтового простору чи камерність лісових стоянок. У межах проєктної діяльності це трансформується у роботу з атмосферою, де візуальні

засоби – такі як радикальний контраст, насиченість кольору та деструктивний композиційний ритм використовуються для передачі граничних станів людської психіки. Айдентика, що базується на такій психогеографії, апелює до глибинних асоціацій глядача, пов’язаних із пошуком дому та власного «Я» посеред хаосу.

Окремим аспектом дослідження є аналіз мілітарного та контркультурного просторів через призму семіотики, де кожен елемент виступає як знак або символ. Війна транслює повідомлення через свою морфологію, утилітарність та специфічні технічні коди. Натомість культура Шипоту оперує символами стихій, містицизму та відмови від соціальних рамок. У цьому контексті дизайн книги-оповіді постає як процес дешифрування цих знаків та їхня рекомпозиція у нову візуальну цілісність, де «Вавилон» символізує не лише місто чи систему, а й будь-яку структуру, що обмежує особистість.

Важливу роль у формуванні авторського бачення відіграє концепція взаємодії людини з ландшафтом. Урбаністичний або мілітаризований простір не стирає природне начало людини, а вступає з ним у конфлікт, створюючи складну візуальну фактуру. Це дозволяє розглядати подорож героя не як лінійний шлях, а як перебування у «живому організмі», що постійно трансформується під впливом зовнішніх обставин. Для графічного проєктування це означає необхідність роботи з текстурами зношеного металу, брезенту та вологої землі, які виникають у процесі життєдіяльності військового-«втікача».

Завершуючи розгляд взаємодії цих двох культурних пластів, слід наголосити на важливості виходу за межі ілюстративності. Справжня ідентичність проєкту прихована у «неочевидних» зонах – тиші між обстрілами, візуальній мові випадкових написів на стінах бліндажів, специфічному світлі гірського світанку. Як зазначає теоретик дизайну та архітектури Кевін Лінч – «образ середовища будується на здатності спостерігача виокремлювати стійкі візуальні структури, які дозволяють відчувати емоційний зв'язок із простором» [3, с.19]. Саме цей емоційний зв'язок, підкріплений аналізом дихотомічних структур, стає фундаментом для розробки концептуальної моделі видання.

Синтез мілітарної та контркультурної естетики надає дизайнеру вичерпний

інструментарій для створення автентичного візуального продукту. Дослідження внутрішньої логіки обох світів дозволяє сформувати багатошаровий наратив, що відображає складну соціокультурну природу сучасної України. Це створює логічний перехід від загальних культурологічних категорій до аналізу конкретних проявів графічної мови війни та андеграунду у наступних підпунктах роботи.

1.2.1. Естетика андеграунду та субкультур (на прикладі візуального феномену фестивалю Шипіт)

Аналіз візуальної мови контркультури в межах дипомного проєкту потребує чіткої класифікації графічних практик, що формують ідентичність вільного простору. Феномен фестивалю «Шипіт» розглядається не лише як соціальне явище, а як специфічна візуальна екосистема, що базується на принципах антидизайну, органічності та стихійності. Первинною формою цієї мови є символізм знаків – від пацифістської атрибутики до автентичних етнічних мотивів, що функціонують як лінійні структури, засновані на жерсті та ручній роботі [3, с.102].

У графічному дизайні дослідження таких форм дає змогу зрозуміти принципи експресивної типографіки, де рукописний шрифт слугує засобом передачі емоційної безпосередності, що є критично важливим для відображення атмосфери «втечі» від системного «Вавилону».

Еволюція субкультурної символіки в складніші візуальні форми демонструє відмову від цифрової ідеальності на користь естетики «Wabi-sabi» та гранжу. Ці напрями характеризуються використанням природних фактур, рваних країв та багатошаровості. В контексті Шипоту цей елемент вносить у візуальний простір книги м’які, акварельні або вугільні плями, які радикально контрастують із жорсткою, «піксельною» чи трафаретною графікою мілітарного блоку. Для автора такі форми стають основою для розробки композиційних пауз, що дозволяють глядачеві перемикатися між станом тривоги та станом споглядання.

Андеграундна графіка у своїх складних проявах представляє собою

деконструкцію звичних візуальних ієрархій. Тексти переплітаються з рослинними орнаментами, додаються психоделічні елементи та складні фактурні накладення, що перетворює сторінку на абстрактну візуальну структуру. Це створює ефект «лісового» або «природного» хаосу, який ідентичний структурі самого фестивалю, де сенси народжуються у процесі вільної взаємодії. Дослідження таких форм дозволяє дизайнеру експериментувати з багатошаровістю ілюстрацій, які вимагають тривалого «входження» в образ, імітуючи стан імерсивного занурення у простір Карпат.

Важливим вектором є візуальна мова DIY-культури (Do It Yourself), що розширює словник проєкту через використання тактильних технік: лінориту, штампування, колажування з використанням знайдених об'єктів. Взаємодія цих зображень із фактурами природного середовища – корозією каміння, текстурою кори дерев, розмитістю води – створює унікальний ефект «живої графіки». Саме цей ефект стає ключовим для візуалізації духу свободи, дозволяючи поєднати документальні спогади військового з міфологізованими образами природи у межах єдиної концепції видання [4, с.41].

Аналіз субкультурної естетики виявляє складну ієрархію між спонтанним символом та вивіреною художньою формою. Контркультурний простір функціонує як палімпсест, де панівним принципом є органічне нашарування. Кожен новий графічний елемент не просто з'являється на площині, а вступає в діалог із фактурою паперу та попередніми візуальними кодами. Цей процес створює унікальний «природний шум», який у графічному дизайні інтерпретується як вільна, нелінійна композиційна сітка. Використання таких накладень у книзі-оповіді дозволяє відтворити відчуття глибини та метафізичної присутності на «Шипоті».

Важливим технічним аспектом є інструментарій, що безпосередньо впливає на естетику підрозділу. Використання м'яких олівців, туші, вугілля та технік розмиття диктує специфічну пластику ліній. Швидкість виконання замальовок з натури породжує випадкові плями та неточності, які з дефекту трансформуються в самостійний стилістичний елемент свободи. Для дизайнера

ці елементи – розтікання фарби, нерівні краї та зернистість стають засобами створення щирого візуального наративу, що протиставляється стерильності та жорсткості воєнної машини.

Окрему увагу слід приділити колористиці фестивальної естетики. Вона базується на принципах природної гармонії: вохристі, трав'яні, глибокі сині та вогняні відтінки. Ця стратегія «м'якого занурення» є ключовою для психологічного розвантаження реципієнта. У структурі книги такий підхід реалізується через використання природної гами, що імітує органічні пігменти, на тлі монохромних або агресивно-холодних ілюстрацій «Вавилону». Це дозволяє передати концептуальну ідею проєкту – пошук світла та автентичності через повернення до витоків.

Таким чином, візуальна мова андеграунду та Шипоту є цілісним арсеналом графічних засобів, від наївного символу до складного фактурного колажу. Кожен із цих елементів несе семантичний заряд свободи, який у процесі проєктування трансформується в авторський наратив, що відображає прагнення особистості вийти за межі нав'язаних систем.

1.2.2. Мілітарна стилістика та візуальна мова війни у сучасному книжковому дизайні

Теоретичний аналіз мілітарної стилістики в межах графічного проєктування передбачає розгляд війни як специфічного візуального середовища, що базується на принципах функціональності, жорсткої ієрархії та стандартизації. На противагу хаотичній та органічній естетиці «Шипоту», візуальна мова війни (або символічного «Вавилону») оперує категоріями контролю та утилітарності. У дизайні книги це трансформується у вибір суворих модульних сіток, технічної типографіки та обмеженої колористики, що відображає психологічний тиск та дисципліну військової реальності.

Основним типографічним маркером мілітарної стилістики є використання гротесків та трафаретних шрифтів (stencil). Генеза трафаретного шрифту тісно пов'язана з необхідністю швидкого та дешевого маркування техніки та вантажів

у польових умовах. У контексті авторського видання «Втікачі з Вавилону», така типографіка виступає не лише як декоративний елемент, а як символ безособової системи, що маркує простір і людину. Використання рубаних, моноширинних гарнітур підкреслює технічність та «машинний» характер військового побуту, створюючи візуальний ритм, що нагадує рапорти, накази чи координати цілей.

Важливим аспектом візуальної мови війни є її колористична стратегія. Вона базується на використанні захисних відтінків (хакі, койот, олива) у поєднанні з контрастними сигнальними кольорами (тривожний червоний, технічний чорний, яскравий жовтий). Така палітра виконує подвійну функцію: маскування (адаптація до середовища) та ідентифікація (позначення небезпеки). В ілюстративному ряді артбуку застосування камуфляжних патернів або текстур зношеного металу та брезенту створює ефект тактильності, дозволяючи реципієнту відчути «вагу» військового спорядження та суворість польових умов.

Семіотика мілітарного простору також включає активне використання інфографічних елементів: схем, карт, піктограм та технічних знаків. Як зазначає Сьюзен Сонтаг – «візуальна репрезентація війни часто коливається між документальною жорсткістю та емоційною абстракцією» [5, с.80].

Впровадження елементів топографічних карт і схем ведення бою у структуру розворотів дозволяє створити багатошаровий наратив. Ці графічні структури символізують «Вавилон» як складний механізм, де індивідуальна доля героя стає лише точкою на масштабній мапі подій, що підсилює концептуальну лінію відчуження особистості від власної волі.

Окрему роль у формуванні мілітарної естетики відіграє композиційний принцип «жорсткої сітки». Якщо контркультурний блок книги допускає вільне розташування елементів та «повітря» на сторінках, то військовий блок підпорядковується строгій структурі. Це відображає обмеженість вибору та регламентованість життя військовослужбовця. Використання вузьких колонок тексту, щільної верстки та прямокутних блоків ілюстрацій створює відчуття замкненого простору, з якого герой прагне вирватися до «Шипоту».

Завершуючи розгляд мілітарної стилістики, слід підкреслити, що вона є

втіленням функціональної естетики, де краса поступається місцем доцільності [6, с.5]. У графічному проєкті «Втікачі з Вавилону» ця мова слугує антагоністом до природних, плинних форм свободи. Взаємодія цих двох стилістик на сторінках книги створює необхідний драматургічний конфлікт, дозволяючи засобами дизайну передати складність вибору між обов'язком та внутрішнім покликом людини.

1.2.3. Символізм «Вавилону»: реінтерпретація архетипів системності та свободи

Завершальним етапом теоретичного дослідження візуальної концепції проєкту є розгляд центральної метафори «Вавилону» як складного архетипу, що визначає логіку побудови всього видання. У світовій культурі та семіотиці Вавилон постає не лише як історичне місто, а як універсальний символ репресивної системи, ієрархії, мовного хаосу та відчуження особистості від природи [7, с.44]. У контексті книги-оповіді «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт», цей символ інтерпретується як простір війни, обов'язку та соціальних рамок, з яких герой здійснює свою метафоричну та фізичну «втечу» до простору свободи.

У графічному дизайні архетип Вавилону візуалізується через категорії вертикальності та монументальності. Використання багатоповерхових композицій, перевантажених графічних блоків та геометричної жорсткості дозволяє створити образ системи, що «тисне» на людину. На противагу цьому, образ «втечі» реалізується через деконструкцію цих структур: руйнування модульної сітки, перехід від вертикалі до горизонталі (символу природного ландшафту Карпат) та впровадження повітряного простору між елементами верстки. Такий візуальний перехід ілюструє шлях героя від статусу гвинтика системи до відновлення власної цілісності.

Важливим аспектом реінтерпретації архетипу є проблема мовної та візуальної комунікації. Вавилонська вежа як символ нерозуміння знаходить своє відображення у використанні багатошарової типографіки, де технічні терміни, військові абревіатури та цивільні спогади накладаються один на одного,

створюючи ефект «візуального шуму». Цей прийом дозволяє передати стан дезорієнтації людини в умовах війни, де старі сенси руйнуються, а нові ще не сформовані. Як зазначає дослідник символів Ж. Шевальє – «Вавилон – це стан людства, що втратило первісну єдність» [8, с.58]. Завданням дизайну в цьому проєкті є візуальний пошук цієї єдності через звернення до стихійного простору Шипоту.

Дихотомія «Вавилон – Шипіт» також спирається на архетипальне протиставлення міста (як штучного конструкту) та лісу/гір (як сакрального простору). У візуальній мові проєкту це втілюється через контраст фактур: «бетонна» сірість та штучне освітлення мілітарної реальності протиставляються органічним текстурам дерева, трави та вогню. Реінтерпретація цих архетипів у сучасному контексті дозволяє автору вийти за межі суто військової тематики, піднімаючи питання про право людини на ескапізм та збереження внутрішньої свободи в умовах глобальних криз.

Важливим інструментом візуалізації цієї ідеї є використання метафори «стіни» та її руйнування. Якщо Вавилон будується зі стін, то Шипіт – це простір без кордонів. У структурі книги цей перехід фіксується через зміну обрізних полів та використання вильотів: зображення воєнної реальності часто «затиснуті» у рамки, тоді як ілюстрації фестивалю та природи займають цілі розвороти, виходячи за межі сторінки. Це створює психологічний ефект розширення простору, що корелює з відчуттям свободи героя.

Таким чином, реінтерпретація архетипу Вавилону дозволяє об’єднати розрізнені графічні прийоми у цілісну філософську систему. Використання символіки системності та свободи у дизайні книги-оповіді забезпечує багаторівневе сприйняття матеріалу, де глядач не лише бачить картинки з життя військового, а й проходить разом із ним шлях внутрішнього звільнення від нав’язаних структур сучасного світу.

1.3. Аналіз аналогів та візуальних прототипів

Для формування цілісної проєктної концепції та вибору оптимальних

засобів художньої виразності було проведено аналіз сучасних авторських видань, артбуків та графічних репортажів, що працюють із темами військового досвіду, ескапізму та візуального наративу. Дослідження аналогів дозволило виокремити ефективні прийоми взаємодії тексту і зображення, а також визначити специфіку архітектоніки видань зі складною емоційною складовою.

Рисунок 1.3. Книги []

Першим вагомим прототипом є графічний репортаж Джо Сакко (зокрема проєкт «Safe Area Goražde») [9, с.5]. Хоча автор працює в жанрі графічного роману, його підхід до документалістики є ключовим для розуміння візуалізації війни. Сакко майстерно поєднує деталізоване зображення мілітарного побуту з текстовими блоками, що виконують роль «голосу автора». Для нашого проєкту цінним є прийом чергування статичних планів із динамічними композиціями, що створює ефект занурення в історичний момент, не втрачаючи при цьому людського виміру оповіді.

Іншим важливим аналогом виступає артбук «The Art of Days Gone» [10, с.48], де велика увага приділяється фактурам: іржавому металу, зношеному одягу, брудним поверхням. Аналіз цього видання підтвердив доцільність використання «брудних» текстур та гранжевих елементів для передачі атмосфери «Вавилону». Використання рукописних вставок на полях, імітація щоденникових записів та вклеєних фотокарток дозволяє створити ефект інтимності та справжності, що є пріоритетним для книги-оповіді «Втікачі з

Вавилону».

Третім об'єктом аналізу стали авторські видання видавництва «ist publishing», зокрема ті, що присвячені сучасному українському мистецтву в умовах війни (наприклад, серія «The Kyiv Review» або проєкти присвячені вуличній культурі). У цих виданнях спостерігається смілива робота з типографікою: використання акцентних гротесків, зміна орієнтації тексту та активне використання вільного простору сторінки. Такий підхід корелює з нашою концепцією «втечі» та нелінійності наративу, де дизайн стає активним медіатором між автором і читачем [11, с.12].

Також було розглянуто естетику zine-культури (самвидаву), характерну для фестивального середовища та андеграунду. Для зін-культури притаманна відмова від строгої модульної сітки на користь колажного принципу та DIY-технік (трафарет, ксерокопіювання). Цей прототип став основою для візуального рішення розділів, присвячених «Шипоту», дозволяючи підкреслити органічність та свободу контркультурного простору на противагу впорядкованості військового блоку.

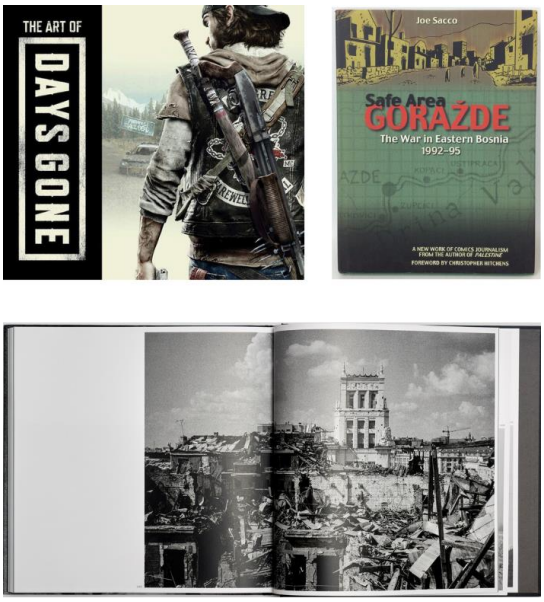

Рисунок 1.3. Книга Девіда Сіма «М'яке місто»

Проведений аналіз візуальних аналогів дозволив виявити наступні

закономірності:

– синтез документального фото та графічної інтерпретації посилює ефект достовірності;

– використання тактильних імітацій (фактур) у цифровому дизайні наближає книгу до об'єкта мистецтва;

– нелінійна верстка сприяє імерсивності та глибшому емоційному залученню читача.

Таким чином, розгляд візуальних прототипів підтвердив доцільність обраного шляху: поєднання мілітарної суворості та субкультурної хаотичності через складну багатошарову структуру видання. Отримані результати аналізу лягли в основу розробки авторської сітки, палітри та ілюстративної системи практичної частини дипломного проєкту.

РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПТУАЛЬНО-ДИЗАЙНЕРСЬКЕ РІШЕННЯ АВТОРСЬКОЇ КНИГИ-ОПОВІДІ

2.1. Технічне завдання та аналіз цільової аудиторії видання

Очікуваний результат практичної частини дослідження полягає у створенні завершеного дизайн-проєкту авторського книжкового видання «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт», повністю підготовленого до поліграфічного виробництва. Технічне завдання передбачає розробку класичного книжкового макета, де першочергову роль відіграє зручність читання (ергономіка текстової смуги), доповнена глибоким ілюстративним та типографічним супроводом. Видання проєктується у твердій або інтегральній палітурці для забезпечення довговічності, з використанням пухкого некрейдованого паперу для внутрішнього блоку, що тактильно підкреслює автентичність та «живу»

атмосферу оповіді [12, с.34].

Цільова аудиторія книги є багатогранною, оскільки саме видання працює на перетині кількох соціальних та культурних площин. Основною цільовою групою є військовослужбовці, ветерани, добровольці та люди, безпосередньо долучені до захисту країни. Для цієї категорії читачів книга виступає інструментом рефлексії та психологічного розвантаження [13, с.54]. Вони глибоко розуміють метафору «Вавилону» як жорсткої, регламентованої системи та мілітарної буденності. Видання розмовляє з ними спільною мовою, торкаючись тем бойового братерства, втрати побратимів та пошуку внутрішньої опори після або під час перебування на фронті.

Другою, не менш важливою аудиторною групою, є представники неформальних рухів, молодь та учасники фестивалю Шипіт. Для них книга є своєрідним культурним артефактом, що фіксує унікальну атмосферу карпатських гір, дух свободи та ескапізму. Ця аудиторія цінує зв'язок із природою, магічний реалізм повсякдення та відмову від урбаністичних чи соціальних рамок. У книзі вони знаходять знайомі культурні коди, відчуття єдності та можливість переосмислити феномен фестивалю в умовах воєнної реальності.

Ще одним вагомим сегментом аудиторії є люди, які цікавляться сучасною українською документальною та художньою прозою, культурологією і збереженням пам’яті. Для них видання стає мостом між двома радикально різними досвідами – війною та мирним, вільним життям. Вони шукають у літературі не лише фактаж, а й емоційну глибину, цінуючи авторські проєкти, де текст і візуальна складова працюють як єдиний механізм. Також книга становить професійний інтерес для фахівців у сфері графічного дизайну, верстки та ілюстрації як приклад комплексного підходу до проєктування концептуального книжкового видання.

З точки зору психографічних характеристик, цільова аудиторія проєкту – це люди, які потребують контрастів і шукають справжності. Вони здатні сприймати як холодну, жорстку естетику військового побуту (зброя, тактичне

спорядження, техніка, напруга), так і теплу, органічну пластику природи та неформального спілкування. Читач цього видання схильний до емпатії, цінує дружбу та пам'ять, а також уважний до деталей: від ритму верстки до символізму ілюстрацій.

Аналіз цільової аудиторії безпосередньо продиктував візуальну мову книги. Для гармонійного поєднання двох світів у технічному та художньому завданні було закладено принцип контрасту: строга, майже сувора типографіка та сітка, що символізують дисципліну й армійські реалії, протиставляються вільним, експресивним графічним вставкам, що передають дух Шипоту. Таким чином, чітко сформоване технічне завдання та глибоке розуміння аудиторії дозволили спроєктувати не просто книгу для читання, а багатовимірний емоційний простір, здатний резонувати з особистим досвідом читача.

2.2. Формування концепції та художнього задуму книги

Формування концептуального рішення книги «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт» базується на глибокому філософському та візуальному дуалізмі. Головна ідея проєкту полягає у зіткненні двох полярних реальностей, які співіснують у свідомості сучасного українського військового. З одного боку – «Вавилон», що в контексті неформальної культури та концепції видання символізує жорстку систему, війну, травму, індустріальний хаос та суворо регламентований простір. З іншого боку – «Шипіт», який виступає архетипом абсолютної свободи, єднання з природою, містичного ескапізму та психологічного зцілення. Цей контраст є фундаментом, на якому будується весь візуальний наратив видання [14, с. 26].

Художній задум передбачає, що книга не є просто пасивним носієм текстової інформації, а виступає самостійним просторовим об'єктом, що транслює емоційний стан автора та героїв. Наратив будується як подорож, своєрідна втеча від руйнівної мілітарної реальності до місця духовної сили. Відповідно, візуальна мова видання еволюціонує разом із сюжетом. Концепція

спирається на використання принципу «візуальної напруги»: армійський досвід передається через статичні, важкі композиції, жорстку геометрію та щільну верстку, що на підсвідомому рівні викликає відчуття тиску або тривоги. Натомість перехід до тем фестивалю Шипіт супроводжується поступовим «розпадом» жорсткої сітки, появою вільного простору (повітря на шпальті), органічних ліній та більш пластичних форм.

Важливою складовою художнього задуму є концепція «книги як артефакту пам’яті». Оскільки оповідки базуються на реальному досвіді, фронтовому братерстві та глибоких особистих переживаннях, дизайн має делікатно, але виразно працювати з темою пам'яті та втрати. У візуальне оформлення закладаються символічні елементи: текстури зношених матеріалів (елементи мілітарі, метал, бетон), які різко контрастують із природними фактурами (ліс, дим ватри, гірський туман). Такий синтез урбаністично-військового та природного підсилює імерсивність, дозволяючи читачеві майже фізично відчувати атмосферу описаних подій [15, с. 32].

Концептуальний підхід поширюється і на типографіку, яка у сучасному авторському виданні виконує роль своєрідного «візуального голосу» та інтонації. Задум передбачає використання шрифтів не лише для оформлення тексту, а й як самостійних графічних маркерів, що позначають зміну середовища. Різкі, рубані шрифтові гарнітури (гротески), притаманні мілітарній естетиці, концептуально зіштовхуються з більш гуманістичними, вільними елементами, що символізують людяність, вразливість та свободу карпатського простору.

Таким чином, концептуально-дизайнерське рішення книги формується навколо ідеї трансформації та полярності. Художній задум полягає у створенні цілісного емоційного маршруту для читача, де графічний дизайн, ілюстрація та архітектоніка книги працюють синергічно. Видання стає візуальним мостом між двома вимірами – життям на межі виживання та пошуком спокою в лоні природи, що робить його не просто збіркою оповідань, а глибоким візуально-психологічним дослідженням досвіду цілого покоління.

2.3. Візуальне та стилістичне рішення наративу (контраст середовищ)

Візуальне та стилістичне рішення книги «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт» повністю підпорядковане ідеї дихотомії – різкого зіткнення двох полярних реальностей. Оскільки дизайн сучасного видання функціонує як невербальна мова, що скеровує емоції читача, основою стилістики став принцип яскраво вираженого контрасту форм, кольорів та фактур [16, с. 45]. Цей підхід дозволяє графічно відокремити травматичний, регламентований простір війни («Вавилон») від простору зцілення, свободи та містичного єднання з природою («Шипіт»).

Для передачі атмосфери мілітарної буденності та бойового досвіду розроблено специфічну графічну мову, що базується на жорсткій геометрії, різких кутах та рваних лініях. Кольорова палітра цих розділів спирається на психологію сприйняття тривожних та холодних відтінків: домінують ахроматичні кольори (чорний, графітовий, холодний сірий), які доповнюються брудними відтінками хакі, оливкового та кольором іржі. Візуальна напруга тут підсилюється за рахунок використання текстур бетону, металу, подряпин, технічних шумів (глітчів) та елементів тактичної інфографіки. Ці графічні прийоми створюють відчуття замкнутості, постійної небезпеки та індустріального хаосу, притаманного фронтовій зоні.

Натомість стилістика розділів, присвячених фестивалю Шипіт, працює за протилежними законами візуальної гармонії. Тут жорсткість поступається місцем пластичності та органічності. В основі композицій лежать плавні, аморфні лінії, що імітують природні форми – дим від багаття, обриси гір, потоки води чи туман. Кольорова гама різко теплішає: використовуються глибокі смарагдові, землисті, вохристі та вогняно-помаранчеві відтінки. Замість холодних індустріальних патернів вводяться «живі» текстури: акварельні плями, зернистість плівкової фотографії, флористичні мотиви. Таке рішення візуально «розширює» простір книги, даючи читачеві відчуття повітря та свободи.

Особливим стилістичним завданням стала розробка переходів між цими двома середовищами, оскільки у свідомості військового мирне життя та спогади

про війну часто переплітаються. Візуальний наратив вирішує це через метод графічної інтерференції: елементи одного світу можуть раптово вторгатися в інший [17, с. 96]. Наприклад, жорстка модульна сітка «Вавилону» може «прориватися» крізь туманні ілюстрації Шипоту у вигляді різкого шрифтового акценту або червоної лінії, символізуючи флешбеки чи тригерні спогади головного героя.

Таким чином, контраст середовищ реалізується на всіх рівнях макета — від вибору колірної температури до характеру ліній та текстур. Таке комплексне стилістичне рішення створює високий рівень імерсивності: читач зчитує зміну настрою ще до того, як заглибитись у текст, емоційно проживаючи перехід від напруги і болю до катарсису і спокою разом із героями книги.

2.4. Композиційно-структурне рішення макета та верстка

Композиційно-структурне рішення макета є невидимим каркасом, який тримає на собі всю візуальну та текстову масу видання «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт». Архітектоніка цієї книги розроблялася з урахуванням того, що структура шпальти має не лише забезпечувати комфортне зчитування інформації, а й працювати як інструмент емоційного впливу. В основі макета лежить складна модульна сітка, яка дозволяє систематизувати різнорідний контент (суцільний текст, діалоги, ілюстрації, авторські ремарки), зберігаючи при цьому цілісність розворотів.

Оскільки концепція книги побудована на контрасті двох світів, композиційне рішення верстки також підпорядковується цій дихотомії. Для розділів, що описують мілітарний досвід («Вавилон»), застосовано жорстку, багатоколонкову модульну сітку з чітко визначеними межами блоків. Текст тут скомпоновано максимально щільно, вирівнювання часто здійснюється по ширині (з ретельним контролем переносів та уникненням «коридорів»), що створює візуальний ефект дисципліни, обмеженості простору та напруги. Натомість у розділах, присвячених Шипоту, сітка свідомо руйнується або використовується її альтернативний, динамічний варіант [19, с. 114]. Тут

з'являється асиметрія, текст може мати «рваний» правий край (вирівнювання ліворуч), а текстові блоки вільно плавають на сторінці, символізуючи відсутність рамок, органічність та свободу.

Особлива увага під час проєктування макета була приділена пропорціям полів. За основу взято класичні канони книжкової верстки, де поля збільшуються від корінця до нижнього краю сторінки (корінцеве – найменше, верхнє – більше, зовнішнє – ще більше, нижнє – найбільше). Нижнє поле виконує роль візуальної опори, яка «тримає» масив тексту і не дає йому «випадати» за межі формату. У контексті даного видання широкі поля виконують ще одну надважливу функцію – вони створюють необхідне «повітря» (негативний простір), даючи читачеві місце для перепочинку після складних, емоційно важких уривків тексту.

Ритм книги формується через продумане чергування різних типів розворотів. Структурна навігація видання включає шмуцтитули, які відокремлюють розділи і задають тон наступній частині оповіді. Динаміка верстки будується за принципом синусоїди: щільні текстові розвороти змінюються розворотами з повноформатними ілюстраціями «на виліт» (bleed), що створює паузи в читанні. Цей прийом дозволяє керувати темпом сприйняття історії: напружені бойові сцени читаються швидко і на одному подиху, тоді як розвороти з пейзажами Карпат або рефлексіями героїв спонукають до сповільнення та споглядання.

Технічна верстка текстового блоку (мікротипографіка) виконана з дотриманням найвищих стандартів удобочитаності. Інтерліньяж (міжрядкова відстань) підібраний таким чином, щоб рядки не зливалися, але й не розпадалися на окремі смуги. Вивірено трекінг та кернінг в заголовках, суворо дотримано правил висячих рядків (усунуто «вдів» та «сиріт» на початку і в кінці шпальт).

Отже, структурно-композиційне рішення макета книги виступає не просто технічною базою для розміщення тексту, а потужним концептуальним інструментом. Взаємодія жорсткої сітки та її свідомого руйнування, продуманий ритм розворотів та віртуозна робота з негативним простором роблять верстку органічним продовженням самої історії, підкреслюючи перехід героїв від хаосу

війни до внутрішнього спокою.

2.5. Розробка ілюстративно-графічного оформлення та типографіки

Ілюстративно-графічне оформлення та типографіка книги «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт» є ключовими інструментами візуального сторітелінгу. У сучасному книжковому дизайні ці елементи не виконують суто декоративну функцію – вони є повноцінними співавторами оповіді, що здатні передавати підтекст, настрій та психологічний стан героїв.

Основою типографічного рішення стало чітке розділення шрифтів за їхньою функціональною та емоційною роллю. Для основного масиву тексту (набірного шрифту) було обрано сучасну антикву (шрифт із зарубками) з високими показниками читабельності. Цей вибір продиктований мікротипографічними правилами ергономіки: зарубки створюють візуальну лінію, яка веде око читача, що особливо важливо для сприйняття складних психологічних текстів та збереження концентрації на довгих дистанціях [21, с. 25]. Текстова гарнітура має стриманий, класичний характер, виступаючи нейтральним «голосом» оповідача, який не відвертає увагу від змісту.

Для маркування «Вавилону» (війна, система) використовуються гротески або шрифти, стилізовані під трафаретні мілітарні написи. Їхня масивність, різкі кути та вузькі пропорції створюють відчуття тиску, агресії та індустріальної холодності. У противагу цьому, топоніми та заголовки, пов'язані з Шипотом, вирішені за допомогою більш вільних, пластичних гарнітур (або авторського летерингу). Ці шрифтові форми відрізняються динамікою, змінною товщиною штриха та органічністю, що візуалізує звільнення від жорстких армійських правил.

Ілюстративне оформлення книги відмовляється від прямолінійного реалізму на користь візуальної метафори та експресії. Війна та травматичний досвід складно піддаються буквальній фіксації. Військові розділи ілюструються за допомогою фрагментарних композицій: різкі спалахи світла, силуети, фактури бруду, металу та перешкод (шуму). Вони навмисно позбавлені деталізації облич,

перетворюючи персонажів на збірні архетипи солдатів.

Зовсім інший підхід застосовано до ілюстрування епізодів на Шипоті. Графіка тут стає цілісною, плинною та глибокою. Використовуються техніки, що імітують акварель, багатошаровість прозорих елементів, флористичні та містичні мотиви. Графічні елементи в цих блоках часто виходять «на виліт» (за межі обрізного формату сторінки), ігноруючи поля, що символізує безмежність гірського простору та свободу духу [22, с. 64].

Особливою рисою проєкту є інтеграція ілюстрацій у текстову тканину. Зображення можуть працювати як самостійні повноформатні шмуцтитули, так і як фонові підкладки під текст або маргіналії (невеликі графічні елементи на полях). Така взаємодія перетворює процес читання на імерсивний досвід: літери ніби проступають крізь карпатський туман або, навпаки, викарбовуються на холодному бетоні військових бліндажів, створюючи єдиний, нерозривний художній образ видання.

2.6. Формування цілісного художнього образу та поліграфічне виконання

Формування цілісного художнього образу книги «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт» завершується на етапі її переходу з цифрового макета у фізичний об'єкт. Сучасний книжковий дизайн розглядає книгу як тривимірний архітектурний простір і складний організм, де жоден елемент не є випадковим. Усі попередньо розроблені складові – модульна сітка, типографіка, ілюстрації та ритм розворотів – на цьому етапі об'єднуються, створюючи єдиний імерсивний артефакт, здатний транслювати закладені сенси не лише візуально, а й на тактильному рівні [23, с. 14].

Кульмінацією художнього образу видання є дизайн обкладинки. Вона виконує функцію візуального порталу, що готує читача до занурення у специфічну атмосферу твору. Концепція обкладинки побудована на лаконічній, але потужній метафорі зіткнення: жорсткі, рубані форми мілітарного світу («Вавилону») перетинаються з органічними, вільними текстурами природи

(«Шипоту»). Композиція обкладинки свідомо уникає надмірної деталізації та прямолінійних образів, залишаючи простір для читацької інтерпретації. Назва книги, виконана акцидентним гротеском, стає головним графічним акцентом, що ніби «прорізає» загальне тло [24, с. 88].

Вирішальну роль у формуванні емоційного сприйняття відіграє вибір поліграфічних матеріалів та технологій друку. Книга проєктується як об'єкт, з яким читач взаємодіє фізично, тому матеріальність видання є частиною сторітелінгу. Для внутрішнього блоку обрано пухкий, некрейдований папір (типу Munken Print або аналогічний офсетний папір теплого відтінку) зі щільністю 90–115 г/м². Такий вибір обґрунтований кількома факторами: по-перше, матова поверхня паперу запобігає відблискам, забезпечуючи високий комфорт при тривалому читанні; по-друге, шорстка фактура тактильно асоціюється з крафтовістю, справжністю, природними матеріалами та польовими умовами, що ідеально відповідає тематиці оповіді [25, с. 124].

Палітурка видання проєктується твердою (7БЦ) для забезпечення довговічності та надійності, що символічно перегукується з темою витривалості. Для підсилення контрасту та створення додаткового шару сприйняття на обкладинці передбачено використання післядрукарських процесів (оздоблення). Застосування технології вибіркового УФ-лакування на матовій ламінації дозволяє виділити ключові графічні елементи (наприклад, шрифтову композицію або фрагменти ілюстрації), створюючи гру світла і тіні. Також можливе використання конгревного або сліпого (блінтового) тиснення, яке додає обкладинці об'єму і дозволяє читачеві буквально «намацати» рельєф історії.

Завершальним етапом реалізації проєкту стала додрукарська підготовка (prepress) макета згідно з вимогами сучасного поліграфічного виробництва. Всі графічні елементи та ілюстрації були конвертовані у колірну модель CMYK (з урахуванням профілю друкарської машини для некрейдованого паперу), роздільна здатність растрових зображень доведена до стандарту 300 ppi, вивірено вильоти під обріз (bleed) та трепінг [26, с. 482].

Таким чином, продумане поліграфічне виконання фіналізує концепцію

книги. Фізичні властивості видання – вага, фактура паперу, рельєф обкладинки, матовість сторінок працюють у синергії з версткою та ілюстраціями. Книга «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт» стає цілісним мистецьким продуктом, який не лише розповідає історію покоління через текст, а й дає змогу відчути її на дотик.

ВИСНОВКИ

Темою кваліфікаційного проєкту стало створення авторського книжкового видання «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт», присвяченого візуальному та наративному осмисленню контрасту між жорсткою реальністю військових дій та простором психологічного зцілення й свободи, втіленим у неформальній культурі фестивалю Шипіт. У процесі роботи над кваліфікаційним проєктом було виконано всі поставлені завдання, що дозволило досягти визначеної мети та реалізувати цілісний дизайн-проєкт друкованого видання, готового до поліграфічного виробництва.

У ході теоретичного дослідження було проаналізовано специфіку сучасної авторської книги, визначено її роль не лише як носія текстової інформації, а й як самостійного архітектурного об'єкта та потужного засобу візуальної комунікації. Також було досліджено інструменти візуального сторітелінгу, здатні передавати складні психологічні стани, та проаналізовано естетику мілітарної культури у глибокому протиставленні з природними, неформальними мотивами.

У межах передпроєктного аналізу розглядалися можливості передачі емоційного досвіду сучасного військового засобами графічного дизайну, що дозволило сформувати концептуальну основу проєкту. Проведений аналіз аналогів, класичних та сучасних книжкових макетів допоміг визначити актуальні підходи до побудови модульної сітки, шрифтової стилістики та архітектоніки багатосторінкового видання.

У практичній частині проєкту було розроблено художню концепцію книги, яка будується на дихотомії та зіткненні двох полярних реальностей – системи («Вавилону») та єднання з природою («Шипоту»). Це дало змогу сформувати унікальний візуальний наратив, у якому композиція, ілюстрації та типографіка працюють як повноцінні співавтори оповіді, відображаючи трансформацію та емоційний стан героїв.

Також у процесі роботи було визначено ергономічні, конструктивні та поліграфічні параметри видання. Було розроблено композиційне рішення

розворотів на основі жорсткої та динамічної сіток, підібрано контрастну кольорову палітру, вивірено набірну та акцидентну типографіку. Здійснено підбір матеріалів (пухкий некрейдований папір, тверда палітурка з вибірковим лакуванням), що відповідають тактильному задуму. Завершальним етапом стало створення інтегрованого ілюстративно-графічного оформлення та повна додрукарська підготовка макета (prepress).

Отже, результатом кваліфікаційного проєкту став завершений дизайн-проєкт книги «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт», який демонструє можливості книжкового дизайну як інструменту глибокої рефлексії, збереження пам’яті та візуального переосмислення унікального досвіду, об’єднуючи теми бойового братерства та пошуку внутрішнього спокою.

З метою підвищення якості редакційної підготовки пояснювальної записки було використано спеціалізовані сервіси на основі штучного інтелекту. Зазначені інструменти застосовувалися для пошуку довідкових відомостей, уточнення фактичних даних та фінальної коректури тексту. Важливо підкреслити, що ідейно-тематичне наповнення проєкту, його концепція, візуально-образна структура та ілюстративний матеріал є винятково результатом індивідуального творчого пошуку автора; роль ШІ обмежена сферою технічного редагування та структурування інформаційного матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амброуз Г., Гарріс П. Основи графічного дизайну / пер. з англ. Київ : ArtHuss, 2019. 208 с.
2. Банніков В. В. Матеріалознавство поліграфічного виробництва. Київ : Університет «Україна», 2012. 312 с.
3. Лаптон Е. Дизайн — це сторітелінг / пер. з англ. Валерії Колодій. Київ : ArtHuss, 2021. 160 с.
4. Мистецтво під час війни : зб. есеїв та візуальних проектів / упоряд. Б. Філоненко. Харків : ist publishing, 2023. 160 с.
5. Раппапорт А. Емоційні тригери в дизайні та сприйняття медіа. Київ : Мистецтво, 2021. 176 с.
6. Сонтаг С. Споглядання чужого болю / пер. з англ. Харків : IST Publishing, 2019. 144 с.
7. Arnheim R. Art and Visual Perception: A Psychology of the Creative Eye. Expanded and rev. ed. Berkeley : University of California Press, 1974. 508 p.
8. Bringhurst R. The Elements of Typographic Style. 4th ed. Seattle : Hartley & Marks, Publishers, 2012. 398 p.
9. Chevalier J., Gheerbrant A. The Penguin Dictionary of Symbols. 2nd ed. London : Penguin Books, 1996. 1184 p.
10. Fawcett-Tang R**.** New Book Design. London : Laurence King Publishing, 2004. 240 p.
11. Hebdige, D. Subculture: The Meaning of Style. — London: Routledge, 1979.
12. Heller B., Ilton D. Visual Storytelling: Inspiring a New Visual Language. New York : Thales & Hudson, 2012. 256 p.
13. Itten J**.** Kunst der Farbe: Subjektives Erleben und objektives Erkennen als Wege zur Kunst. Ravensburg : Otto Maier Verlag, 1961. 156 S.
14. Kipphan H. Handbook of Print Media: Technologies and Production Methods. Berlin ; Heidelberg : Springer, 2001. 1207 p.
15. Koren L. Wabi-Sabi for Artists, Designers, Poets & Philosophers.

16. McCloud S. Understanding Comics: The Invisible Art. New York : HarperPerennial, 1994. 224 p.
17. Pallasmaa J. The Eyes of the Skin: Architecture and the Senses. Chichester : John Wiley & Sons, 2005. 80 p.
18. Sacco J. Safe Area Goražde: The War in Eastern Bosnia 1992–1995. Seattle : Fantagraphics Books, 2000. 240 p.
19. Samara T. Making and Breaking the Grid: A Graphic Design Layout Workshop. Gloucester : Rockport Publishers, 2003. 208 p.
20. Smith K. A. Structure of the Visual Book. Rochester : Visual Studies Workshop Press, 1994. 128 p.
21. The Art of Days Gone / Bend Studio ; ed. by I. Tucker. Milwaukie : Dark Horse Books, 2019. 216 p.
22. The Collected Works of C.G. Jung, Volume 9, Part 1.
23. Tschichold J. The Form of the Book: Essays on the Morality of Good Design. London : Lund Humphries, 1991. 180 p.
24. Virilio, P. War and Cinema: The Logistics of Perception. — London: Verso, 1989.

-

ДОДАТКИ

Додаток А

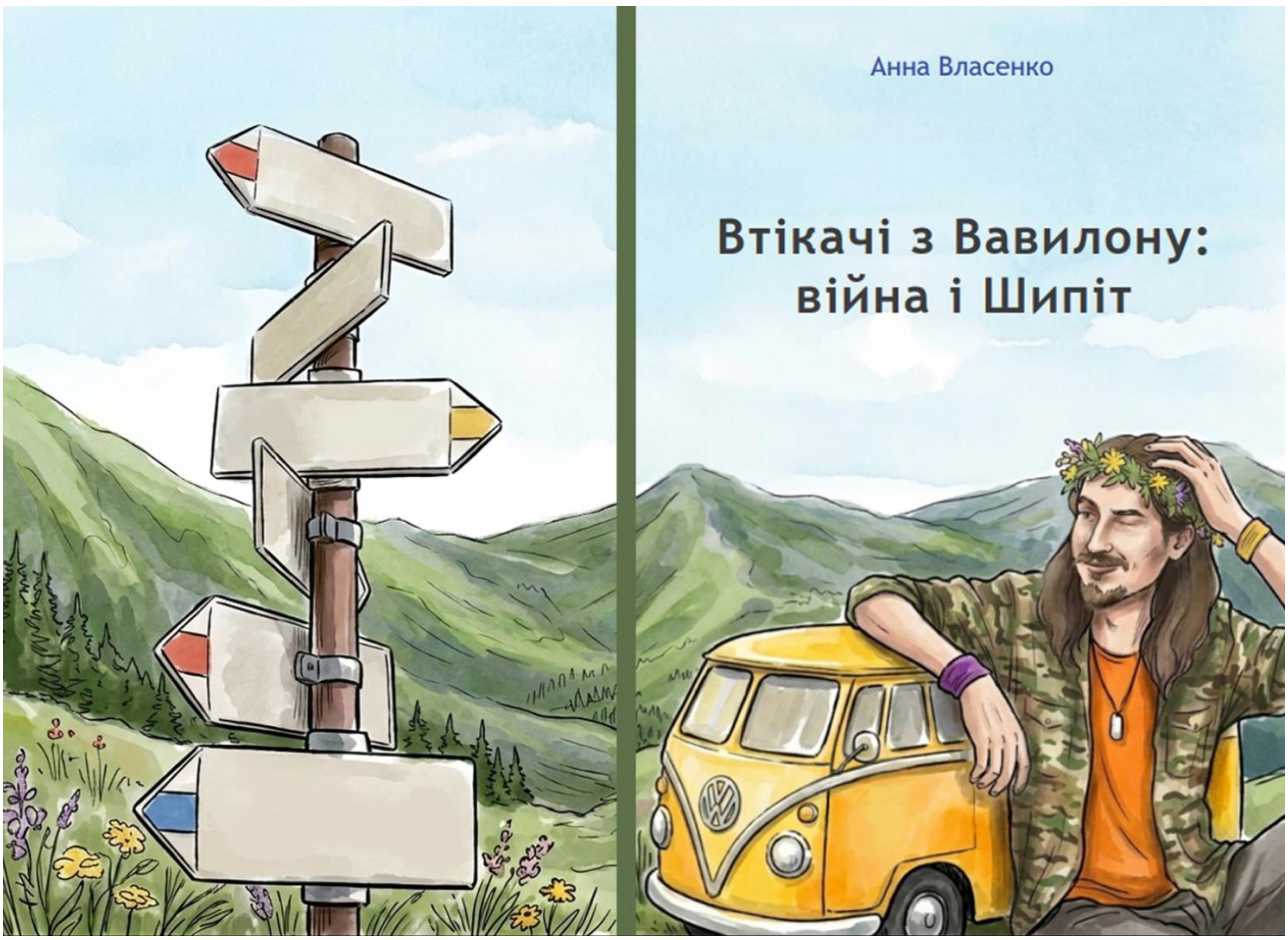

Рисунок 2.2 Обкладинка книги

Додаток Б

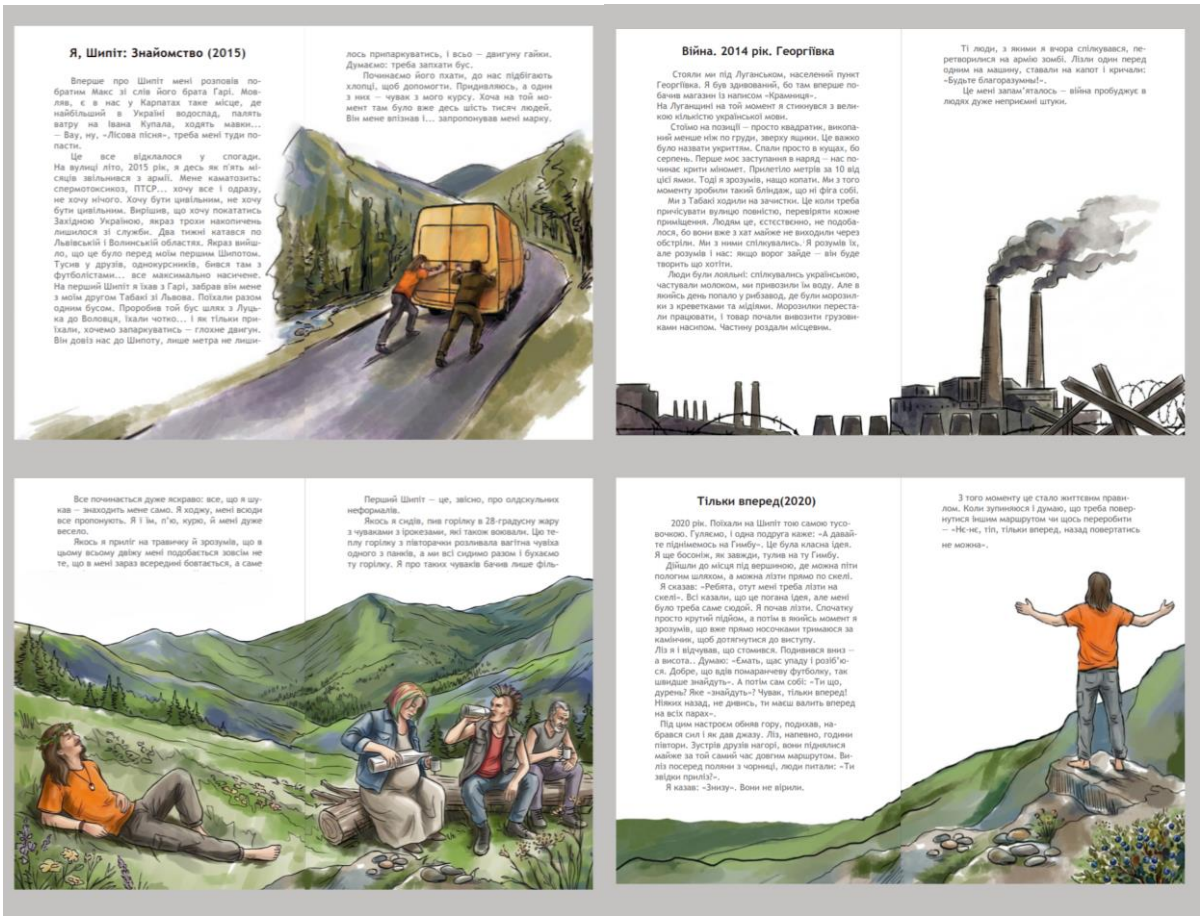
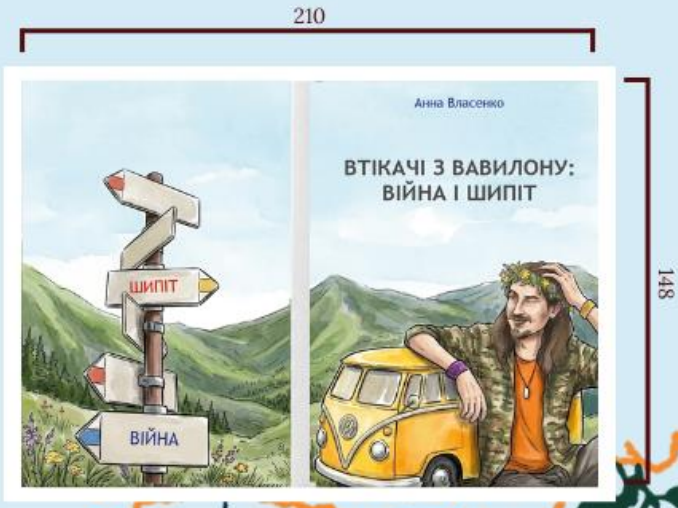

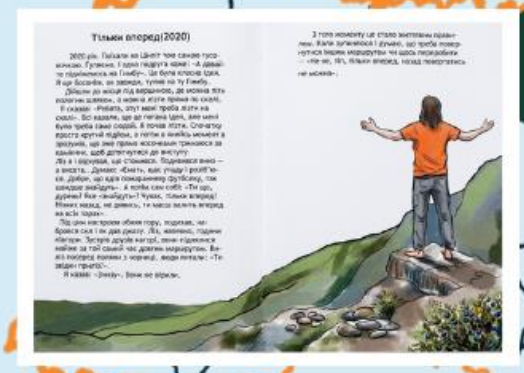
Рисунок 2.3 Приклади оформлення сторінок

Додаток В Представлення проєкту на планшетках

РОЗРОБКА ГРАФІЧНО-ІЛЮСТРАТИВНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТА МАКЕТУ КНИГИ ОПОВІДОК З ЖИТТЯ ВІЙСЬКОВОГО «ВТІКАЧІ З ВАВИЛОНУ: ВІЙНА І ШИПІТ»

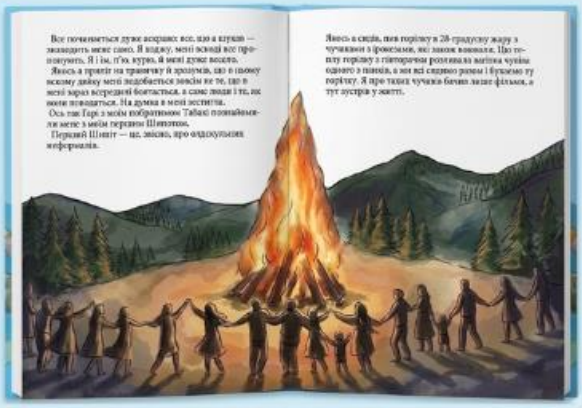

Точка виходу з Вавилону: 48°39′14″ пн. ш. 23°16′10″ сх. д.

Книга «Втікачі з Вавилону: війна і Шипіт» — це візуальне дослідження досвіду військового, де сувора буденність війни переплітається з абсолютною свободою хіпі. Живі акварельні ілюстрації фіксують щирі миті фронтового братерства та моменти, коли людина виривається з лещат жорсткої системи, щоб знайти свій внутрішній спокій і справжню свободу високо в горах

Виконала студентка групи ГДфмб-1-22-4.Од
Власенко Анна Вікторівна
Керівник: Мазов А.А.
2026 рік

Метадані

ДОКУМЕНТ

Заголовок

РОЗРОБКА ГРАФІЧНО-ІЛЮСТРАТИВНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТА МАКЕТУ КНИГИ ОПОВІДОК З ЖИТТЯ ВІЙСЬКОВОГО «ВТІКАЧІ З ВАВИЛОНУ: ВІЙНА І ШИПІТ»

Автор	Науковий керівник / Експерт	ІД документу
Власенко Анна	**Юлія Шеменьова**	**334110919**

ОРГАНІЗАЦІЯ

Назва організації	підрозділ
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University	**Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну**

ЗВІТ

Дата звіту	Дата редагування
5/31/2026	**---**

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

2.03% (2.03%) КП 1	0% (0%) КП 2	4.89% (4.89%) КЦ
25 Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2	**7200** Кількість слів	**57448** Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		0
Інтервали		0
Мікропробіли		0
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		9

Джерела

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз — Колір тексту

#	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://cyberleninka.ru/article/n/p-pervichnoy-i-vtorichnoy-nominatsii-cheloveka-posredstvom-	18 (0,25 %)

	tsvetooboznacheniy-na-materiale-nemetskogo-yazyka	
2	ДИЗАЙН БАГАТОСТОРІНКОВОГО ЕЛЕКТРОННОГО НАУКОВОГО ВИДАННЯ [redacted] 5/29/2026 Ukrainian national aviation university (ФНСА Кафедра комп'ютерних технологій дизайну і графіки)	17 (0.24 %)
3	https://elibrary.kubg.edu.ua/54159/1/V_D_Prepelytsia_FOMD_2026.pdf	17 (0.24 %)
4	db_2026_115_022_006 [redacted] 5/23/2026 O.M.Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (O.M.Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv)	16 (0.22 %)
5	Візуальний стиль обкладинок книжок Дена Брауна [redacted] 12/19/2023 Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University (Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну)	13 (0.18 %)
6	Візуальний стиль обкладинок книжок Дена Брауна [redacted] 12/19/2023 Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University (Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну)	12 (0.17 %)
7	https://cyberleninka.ru/article/n/fantasticheskoe-v-fotoproektah-martiny-frank-1970-1990-h-godov	12 (0.17 %)
8	db_2026_115_022_006 [redacted] 5/23/2026 O.M.Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (O.M.Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv)	12 (0.17 %)
9	http://repository.teknokrat.ac.id/5372/5/daftar_pustaka19111012.pdf	11 (0.15 %)
10	https://cyberleninka.ru/article/n/komiks-dzho-sakko-palestina-kak-reprezentatsiya-travmy-drugoy-kultury	10 (0.14 %)

База даних RefBooks

#	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)

Домашня база даних (0.35 %)

#	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	Візуальний стиль обкладинок книжок Дена Брауна [redacted] 12/19/2023 Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University (Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну)	25 (2) (0.35 %)

Програма обміну базами даних (0.63 %)

#	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
2	db_2026_115_022_006 [redacted] 5/23/2026 O.M.Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (O.M.Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv)	28 (2) (0.39 %)

3	ДИЗАЙН БАГАТОСТОРІНКОВОГО ЕЛЕКТРОННОГО НАУКОВОГО ВИДАННЯ [redacted] 5/29/2026 Ukrainian national aviation university (ФНСА Кафедра комп'ютерних технологій дизайну і графіки)	17 (1) (0.24 %)

Інтернет (1.06 %)

#	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
4	https://cyberleninka.ru/article/n/fantasticheskoe-v-fotoproektah-martiny-frank-1970-1990-h-godov	20 (2) (0.28 %)
5	https://cyberleninka.ru/article/n/o-pervichnoy-i-vtorichnoy-nominatsii-cheloveka-posredstvom-tsvetooboznacheniy-na-materiale-nemetskogo-yazyka	18 (1) (0.25 %)
6	https://elibrary.kubg.edu.ua/54159/1/V_D_Pregelytsia_FOMD_2025.pdf	17 (1) (0.24 %)
7	http://repository.teknokrat.ac.id/5372/5/daftar_pustaka19111012.pdf	11 (1) (0.15 %)
8	https://cyberleninka.ru/article/n/komiks-dzho-sakko-palestina-kak-reprezentatsiya-travmy-drugoy-kultury	10 (1) (0.14 %)

Список прийнятих фрагментів

#	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)